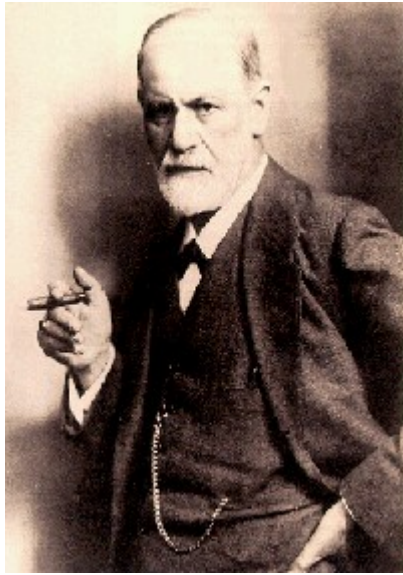

Freud, Sigmund (1856 - 1939) HIST. `freud.wav', `play"]

Metge neuròleg, inventor de la **psicoanàlisi**. Nascut en Freiberg (Moràvia) el 1856, primer fill del segon matrimoni del seu pare, Jakob, un comerciant en llanes jueu. Es va traslladar amb la seva família a Viena l'any 1859 on va viure fins el 1938, moment en què es va exiliar a Londres fugint de la persecució nazi. Entre 1860 i 1872 va realitzar els estudis primaris i secundaris, interessant-se més per les relacions humanes que pels estudis científics. Arran d'una conferència sobre el poema de Tobler «Sobre la natura» (atribuït a **Goethe**), va decidir inscriure's en la facultat de medicina (1873), interessant-se particularment en les Ciències de la Natura d'orientació **darwiniana**, llavors molt en voga. Sota la direcció dels seus mestres Ernst Brücke i Theodor Meynert va realitzar treballs d'investigació en fisiologia i va publicar alguns articles en el butlletí de l'Acadèmia de Ciències, canviant definitivament el seu nom Sigismund per Sigmund. El 1881 va obtenir el seu títol de doctor en medicina, especialitzant-se en neuropatologia. En aquest període es va interessar pels efectes terapèutics de la cocaïna (1884 -

1885). El 1885 assisteix a l'hospital de la Salpêtrière (París) al tractament de la histèria per la hipnosi, que realitzava el doctor Charcot.

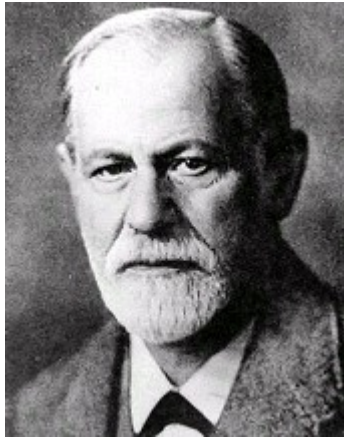
Els efectes espectaculars d'aquest tractament, que afectava les capes profundes del **psiquisme** dels malalts, l'orientaren cap al descobriment de l'**inconscient** (**veure text**).

Casat el 1886 amb Martha Bernays, va haver de renunciar a la carrera universitària i guanyar-se la vida com metge en la seva consulta privada i com a director del servei de neurologia de la clínica de Nens Malalts, però continua les seves investigacions sobre les causes psíquiques de la histèria. Les seves investigacions, realitzades en estreta col·laboració amb el seu amic Breuer (1842 - 1925), donen com resultat els seus primers escrits psicoanalítics, *Estudis sobre la histèria* publicats el 1893 - 1895. El cas d'Anna O. (Bertha Pappenheim), tractada per Breuer entre els anys 1880 - 1882 es presenta com l'acta fundacional de la clínica analítica. Si les «histèriques pateixen essencialment de reminiscències», com estableix en els *seus Estudis*, el mètode terapèutic ha de desvelar el trauma que ocasiona el símptoma mitjançant preguntes al pacient o el mecanisme de la lliure associació.

La ruptura amb Breuer es realitza com a conseqüència de l'etiologia sexual de la neurosi plantejada per Freud. La importància de la sexualitat com a causa material de la neurosi i, sobretot, com posada en escena de la representació de «els fantasmes del desig» encaminen Freud cap a un dels seus principals descobriments: el **mètode** terapèutic en el tractament de la **neurosi** i una sèrie de conceptes que es reivindicaran com **ciència**. Tota l'obra freudiana es desenvolupa a partir d'aquestes tres vies, no cessant d'evolucionar en contrast permanent amb el material clínic, adquirit a través dels seus pacients i com resultat del seu autoanàlisi, iniciat el 1897.

L'elaboració d'una metapsicologia, terme amb què al·ludeix als processos que condueixen a un «més enllà» de la consciència, marca la dinàmica de la investigació psicoanalítica i permet distingir les fases de l'obra freudiana i els seus escrits més representatius.

El primer període correspon a la constitució de l'edifici metapsicològic a través de l'estudi de les formacions de l'**inconscient** que s'estructuren al voltant del concepte de repressió i la teoria de la **libido**. Aquest primer període s'inaugura amb *La interpretació dels somnis* i es desenvolupa a través de *La psicopatologia de la vida quotidiana* (1904) i de l'estudi sobre *L'acudit i la seva relació amb l'inconscient* (1905). En aquest període trenca el seu treball en solitari i per suggeriment de Wilhelm Stekel (analitzat per Freud) invita a **Adler**, Kahane, Restler i Stekel a reunir-se a la seva casa per discutir el seu treball. Neix així (1902) la primera societat de psicoanàlisi, «el cercle vienès», que aviat s'estén internacionalment (1910). Les primeres dissidències apareixen el 1911 amb **Jung** i, un any més tard, amb Adler tal com explica Freud en *Per a una història del moviment psicoanalític* (1914).

Paral·lelament a aquestes ruptures es produeix també un canvi en la teoria metapsicològica amb la introducció del **narcisisme** i l'aplicació de la teoria psicoanalítica a l'estudi de les **ciències de l'esperit**. Amb la publicació de *Tòtem i Tabú* (1913), Freud tracta d'interpretar els components de la vida social i de la **cultura**. Establint un paral·lelisme entre la vida psíquica dels pobles **primitius** i la vida dels neuròtics explicarà l'origen del tabú de l'**incest** (**veure text**) i del totemisme com coincidents amb les prohibicions edípiques. En aquesta obra Freud elabora una teoria de la cultura i de les creences religioses que més tard ampliarà. La *Introducció al narcisisme* (1914) suposa un canvi fonamental en la tòpica del jo i en la concepció de la **libido**. En parlar d'una elecció d'objecte de tipus narcisista, Freud introdueix el concepte de narcisisme primari i assenyalava la constitució d'un ideal del jo que

actuarà com a censor. Aquests canvis es formulen en els assajos escrits entre 1915 i 1916, agrupats sota el nom de Metapsicologia (**veure text**): *Les pulsions i els seus destins*, *La repressió* i *L'inconscient*, textos que es complementen amb una revisió de la interpretació dels somnis (**veure text**) i amb un estudi sobre *Dol i malenconia*.

Amb la publicació de *Més enllà del principi del plaer* (1920) es produeix la reorganització definitiva de la metapsicologia. Aquest «més enllà» dels processos inconscients formulats per Freud s'estén també al camp de les pulsions, base sobre la qual construeix la seva teoria. La compulsió a la repetició qüestiona la preeminència del principi de plaer i polaritza la vida psíquica a partir del principi de vida i del de mort (**Eros** i Thanatos) (**veure text**). Aquesta revisió s'expressa també en la formulació d'una nova tòpica del psiquisme humà. En *El Jo i l'allò* ("Das Ich und das Es") (1923) l'eix del conflicte no s'estableix entre el conscient i l'inconscient, sinó entre el jo i allò que s'ha reprimit així separat del jo. En el pla estructural, el que reprimeix i l'inconscient ja no estan assimilats. Al jo se li oposa una instància pulsional inconscient, l'allò (o ell o *id*), i un ideal del jo o **super jo** (**veure text 1 i text 2**), instància de la repressió d'on procedeix el sentiment de culpabilitat (**veure text**).

Un assaig revelador de la trajectòria psicoanalítica és *Allò sinistre* (1915) en tant que interpreta un fenomen aparentment insignificant, gairebé oblidat per la teoria **estètica**. A través de diferents figures i temes literaris situa l'origen d'aquesta sensació en el retorn d'allò que s'ha reprimit, d'allò que va marcar les nostres vivències i creences infantils, però que va haver de ser relegat i ocultat. Les imatges que de forma brusca desperten aquest retorn provoquen una sensació sinistral, un espant que va més enllà del simple temor o por (**veure text**).

La *Psicologia de masses i anàlisi del jo* (1921) és una obra complementària de les tesis exposades en *Tòtem i Tabú* i la conclusió del seu assaig sobre el narcisisme en tractar d'interrogar l'ideal individual i social com a creadors dels vincles socials gràcies al procés d'identificació que potencien. Freud introdueix el punt de vista de l'objecte en la «psicologia social» i renova les seves perspectives en analitzar aquell aspecte del desig que sosté l'imaginari col·lectiu.

El futur d'una il·lusió (1927) i *El malestar en la cultura* (1930) representen les obres que culminen la seva teoria de la cultura, entesa com a procés de civilització (**veure text 1 i text 2**). La **religió** s'analitza, en relació a aquest procés i pels seus propis continguts, com a prolongació de les il·lusions més arcaiques, expressió d'uns desitjos infantils projectats en la vida adulta. Aquesta significació psicològica de la religió es complementarà amb una visió històrica en *Moisès i el monoteisme* (1939), última obra publicada en vida i autèntic testament simbòlic, que tracta d'explicar la seva relació amb la tradició jueva i la seva visió de la genealogia de la llei (**veure text**). El sentiment de la llei, com a elaboració del desig del pare, permet una separació dels vincles maternals i cregui d'aquesta manera l'espai propi d'un desig.

Els efectes de l'obra freudiana en el saber sobre l'home es defineixen com una «revolució» (en el sentit astronòmic) de la concepció del **subjecte**. Aquest canvi fonamental s'expressa clarament en la paràbola expressada en el text relatiu a «les tres ferides de l'amor propi» de la humanitat: després de **Copèrnic**, que va posar fi a la «il·lusió cosmològica», assignant a l'home i a la terra la seva posició relativa en l'ordre de l'univers; després de **Darwin**, que va reinserir la humanitat en la cadena dels éssers vius, destruint la «il·lusió biològica», Freud (un dels anomenats **mestres de la sospita**) ha transformat al **jo** en inserir en el psiquisme aquesta idea d'una «alteritat interna», l'**inconscient**. Revolució en el cor mateix del

coneixement humà que trenca la unitat del subjecte en relació al seu saber i a la seva veritat.

Després d'haver patit durant quinze anys un càncer de mandíbula i després de nombroses operacions, Freud mor el 23 de setembre de 1939 en Maresfieds Gardens, un any després del seu exili forçat a Londres per la invasió nazi d'Àustria (11 de març de 1938), d'on va aconseguir fugir amb la seva dona i la seva filla Anna.

Obres principals

Obres de Sigmund Freud *Gesammelte Schriften*, 12 vols., Internationale Psychoanalytischer Verlag, Viena 1924-1934.

Gesammelte Werke, 17 vols., Imago Publishing Company, Londres 1940-1952 ; Fischer, Francfort 1960.

The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, 23 vols., Hogarth Press-Macmillan, Londres -Nueva York 1953-1974.

Traduccions castellaneres

Obras completas, 17 vols., Biblioteca Nueva, Madrid 1922-1934; reed. en 3 vols., 1967-1968, 1981 y 1983.

Obras completas, Amorrortu, 24 vols., Buenos Aires 1992.

Autobiografía; Historia del movimiento psicoanalítico, Alianza, Madrid 1969, 1985.

El malestar en la cultura y otros ensayos, Alianza, Madrid 1970.

Introducción al psicoanálisis, Alianza, Madrid 1977.

Cinco conferencias sobre psicoanálisis, Amorrortu, Buenos Aires 1979.

Psicología de las masas. Más allá del principio del placer. el porvenir de una ilusión, Alianza, Madrid 1981.

La interpretación de los sueños, 3 vols., Alianza, Madrid 1982.

Esquema del psicoanálisis, Paidós, Buenos Aires-Barcelona 1988.

Más allá del principio del placer, Amorrortu, Buenos Aires 1993.

El provenir de una ilusión, Orbis, Barcelona 1988; Amorrortu, Buenos Aires 1994.

Conferencias de Introducción al psicoanálisis, Amorrortu, Buenos Aires 1994.

Enllaços:

<http://www.alcoberro.info/planes/freud0.htm>

<http://www.xtec.es/~lvallmaj/barrinou/freud.htm>

<http://www.xtec.es/~lvallmaj/biblio/freudmal.htm>

<http://racocatala.com/filosofia/>

<http://etpplot.fje.edu/docencia/humanitats/pdf/freud.pdf>

<http://www.psiconet.org/freud>

<http://www.psiconet.org/acheronta>